

Адміністративне право і процес

УДК 351.713:004.7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20596600>

Цифрове адміністрування прикордонних сервісів: правові, технічні та організаційні аспекти розвитку

Аверочкіна Тетяна Володимирівна,

доктор юридичних наук, професор, завідувач лабораторії
кафедри морського, митного та інформаційного права,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-0652-7658>

Аверочкін Володимир Олексійович,

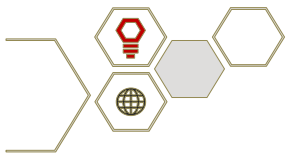
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри радіоелектронних і телекомунікаційних систем
Національного університету «Одеська політехніка»
Одеса, Україна, <https://orcid.org/0009-0001-4870-9866>

Коваль Наталія Олексіївна,

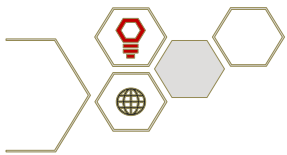
кандидат юридичних наук, доцент, доцент
кафедри морського, митного та інформаційного права
Національного університету «Одеська юридична академія»
Одеса, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-0524-1335>

Прийнято: 17.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація: Метою цієї статті є вивчення сучасних правових, технічних та організаційних аспектів розвитку цифрового адміністрування прикордонних сервісів. У роботі розглянуто програмні документи розвитку

інтегрованого управління кордонами на рівні ЄС та України. Охарактеризовано національну практику розвитку цифровізації прикордонних сервісів, окреслено перспективи їх модернізації, а також визначено ризики та виклики, пов'язані із перетином кордонів в умовах дії правового режиму воєнного стану. Відзначено провідну роль цифрових технологій для автоматичного обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та пов'язаних із ним фіскальних процедур. Підкреслено, що розвиток цифрових платформ у морських портах пов'язується з концепцією «розумних портів», у межах якої ІКТ, автоматизований обмін даними, системи моніторингу, аналітики та цифрові двійники (digital twins) використовуються для комплексного управління портовою інфраструктурою, логістикою, безпекою та прогнозуванням навантаження на транспортні комунікації. Акцентовано увагу на необхідності забезпечення резервування цифрової інфраструктури, періодичного збереження копій баз даних, гнучкого поєднання автоматизованих і традиційних механізмів управління, а також належної координації між усіма суб'єктами інтегрованого управління кордонами. **Методологічну основу** дослідження сформовано методами аналізу та синтезу, системного та функціонального підходів, абстрагування та порівняльно-правового аналізу. Вони забезпечили комплексне опрацювання тематики роботи та аргументованість отриманих висновків. Основними **результатами** дослідження є розробка визначення цифрового адміністрування прикордонних сервісів, окреслення його характерних ознак і складників. У **висновках** підкреслено потребу подальших наукових досліджень у сфері захисту персональних даних при транскордонних переміщеннях, забезпечення сумісності українських прикордонних е-сервісів з європейськими та загальносвітовими, а також особливостей реалізації в Україні результатів реформування європейської митної системи у зв'язку зі значним зростанням

обсягів електронної комерції та кількості стандартів ЄС, що підлягають перевірці на кордоні.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, електронна взаємодія, цифрова трансформація, інновації, публічне адміністрування, е-документи, митний облік та оподаткування, митні формальності, «розумні порти», цифровізація транспорту.

Digital administration of border services: legal, technical and organizational aspects of development

Tetiana Averochkina,

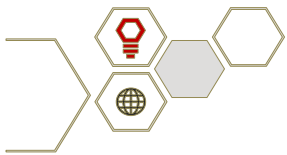
Doctor of Law, Professor, Head of Laboratory
of the Department of Maritime, Customs and Information Law
National University “Odesa Law Academy”
Odesa, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0652-7658>

Volodymyr Averochkin,

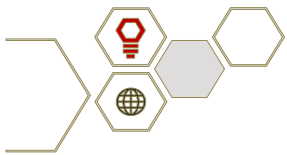
PhD in Technical Sciences, Docent, Associate Professor
of the Department of Radioelectronic and
Telecommunications Systems
National University “Odesa Polytechnic”
Odesa, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0001-4870-9866>

Nataliia Koval,

PhD in Law, Docent, Associate Professor of the Department
of Maritime, Customs and Information Law
National University “Odesa Law Academy”
Odesa, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-0524-1335>

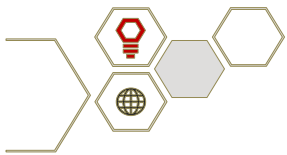
Abstract: The **aim** of this article is to examine the contemporary legal, technical, and organizational aspects of the development of digital administration of border services. The paper analyzes strategic policy documents concerning the development of integrated border management at both the EU and Ukrainian levels. It characterizes national practices in the digitalization of border services, outlines prospects for their modernization, and identifies the risks and challenges associated with border crossing under the legal regime of martial law. The study emphasizes the leading role of digital technologies in the automated registration of goods and vehicles crossing the customs border of Ukraine, as well as in the related fiscal procedures. It is highlighted that the development of digital platforms in seaports is associated with the concept of “smart ports,” within which ICT, automated data exchange, monitoring systems, analytics, and digital twins are employed for the comprehensive management of port infrastructure, logistics, security, and the forecasting of transportation network loads. Particular attention is paid to the necessity of ensuring redundancy of digital infrastructure, periodic backup of databases, flexible integration of automated and traditional management mechanisms, and proper coordination among all entities involved in integrated border management. The **methodological basis** of the research is based on methods of analysis and synthesis, systemic and functional approaches, abstraction, and comparative legal analysis. These methods ensured a comprehensive examination of the subject matter and the validity of the conclusions obtained. The **main results** of the study include the development of a definition of the digital administration of border services, as well as the identification of its characteristic features and components. The **conclusions** highlight the need for further scholarly research in the areas of personal data protection during cross-border movements, ensuring the interoperability of Ukrainian border e-services with European and global systems, and the specific features of implementing in Ukraine the results of the reform of the European customs system in light of the significant growth of e-commerce volumes and the increasing number of EU standards subject to verification at the border.

Keywords: information and communication technologies, electronic interaction, digital transformation, innovation, public administration, e-documents, customs registration and taxation, customs formalities, “smart ports”, digitalization of transport.

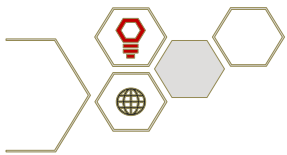
Постановка проблеми. В умовах триваючої цифрової трансформації публічного адміністрування, реалізації принципів «доброго (сприяючого) урядування» та спрощення адміністративних процедур особливого значення набуває оптимізація прикордонних формальностей як необхідних та важливих складників зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД), мультимодальних перевезень та систем забезпечення ритмічності функціонування транспортної інфраструктури. На теперішній час цифрові технології дедалі активніше змінюють логістичну сферу. Вони значно прискорюють контрольні та сервісні процедури, підвищують прозорість і швидкість переміщення товарів, супровідних документів, транспортних засобів та фізичних осіб, а також сприяють удосконаленню процесів обліку переміщень, стягнення митних платежів і податкового адміністрування. Разом із тим, використання електронного документообігу, автоматизованого обміну даними та новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) супроводжується низкою організаційних і технологічних викликів, пов’язаних із надійністю цифрових платформ, достовірністю облікових даних, ефективністю міжвідомчої взаємодії та захистом від несанкціонованого втручання.

У митній сфері про високий рівень цифровізації свідчить успішне функціонування Єдиного державного інформаційного порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі», який забезпечує оперативний обмін інформацією між митницею, державними органами та суб’єктами ЗЕД, сприяє протидії корупції та спрощенню ЗЕД [1]. Важливим напрямом цифровізації є також система «морського єдиного вікна», що передбачає електронну взаємодію митних, прикордонних органів, Адміністрації морських портів України та

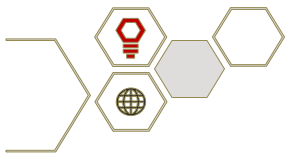
суб'єктів ЗЕД. При цьому актуальними залишаються питання сумісності цифрових платформ, стандартизації обміну даними та забезпечення принципу одноразового подання інформації. У зв'язку з цим, дослідження сучасних правових, технічних та організаційних аспектів розвитку цифрового адміністрування прикордонних сервісів є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрової трансформації управління прикордонними сервісами дедалі частіше порушується в українській та зарубіжній науковій періодиці. Зокрема у статті «Публічне адміністрування морського сектору: цифровізація, автоматизація та оновлення правового базису» [2] було означено основні тенденції цифровізації контролю держави порту. У роботі «Організаційно-правові аспекти діджиталізації галузевих управлінських сервісів в Україні» [3] визначено напрями впровадження інноваційних ІКТ у практику публічного адміністрування митної справи та морської діяльності в Україні, зокрема для функціонування системи управління ризиками, згаданого «Єдиного вікна для міжнародної торгівлі» та Нової комп'ютеризованої транзитної системи для реалізації Конвенції про процедуру спільного транзиту 1987 р. [4], а також для функціонування Зернового коридору у рамках Ініціативи щодо безпечного транспортування зерна та продуктів харчування з українських портів 2022 року [5]. У статті «Роль електронних митних систем у забезпеченні відкритості та ефективності транскордонних торгівельних операцій» [6] розроблено модель одночасних рівнянь та застосовано методи оцінювання динамічних панелей для урахування впливу макроекономічних показників, цифрової інфраструктури, інституційної готовності та державної політики на міжнародну торгівлю. У роботі «Трансформація логістики ОАЕ за допомогою штучного інтелекту: тематичні дослідження та ідеї» [7] розглядається досвід цієї країни у запровадженні штучного інтелекту у роботу митниці з управління ризиками та прискорення інших прикордонних формальностей на різних видах транспорту, підкреслюється визначна роль держави в оптимізації

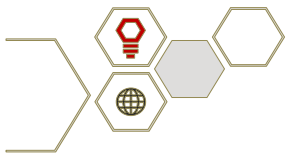
прикордонних сервісів у прив'язці до концепції «розумних міст» та стимулювання інноваційного розвитку логістичної інфраструктури. У дослідженні «Цифрові інформаційно-аналітичні технології у митних процедурах як фактор підвищення ефективності міжнародної логістики» [8] проаналізовано вплив електронного декларування, автоматизованого управління ризиками, великих даних та інтегрованих цифрових платформ на швидкість митного оформлення, зменшення адміністративного навантаження та координацію логістичних процесів, розглянуто відповідний досвід Сінгапуру, Естонії та Південної Кореї. У статті «Підтримка міграційної політики за допомогою прогнозів: нелегальний перетин кордону в Європі за допомогою змішаного підходу» [9] представлено методологію прогнозування незаконних перетинів кордону через 5 ключових міграційних маршрутів за допомогою ІКТ для надання прогнозів при формуванні стратегічних рішень та систем раннього попередження. У цілому аналіз дослідницької літератури засвідчив, що питання цифровізації прикордонних сервісів розглядаються переважно з практичної точки зору та під кутом зору конкретних технічних рішень [10; 11; 12], тоді як їх розвиток і досвід застосування зумовлює необхідність також теоретичного і теоретико-прикладного опрацювання напрямів удосконалення цифрового адміністрування процесів переміщення через кордони.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових розробок у сфері цифровізації прикордонних сервісів, поки відсутнє дослідження правових, технічних та організаційних аспектів сучасного розвитку цифрового адміністрування прикордонних сервісів в Україні на основі набутого досвіду їх функціонування в умовах правового режиму воєнного стану. Цим зумовлено необхідність вивчення оновлених техніко-правових стандартів, сформованої практики та перспектив розвитку, технологічних ризиків та викликів для прикордонних сервісів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цього дослідження є вивчення сучасних правових, технічних та організаційних аспектів розвитку цифрового адміністрування прикордонних сервісів. **Методологічний базис** дослідження сформовано низкою наукових способів та підходів до пізнання суспільних та технічних процесів і явищ. Зокрема методами аналізу та синтезу, системного та функціонального підходів, абстрагування та порівняльно-правового аналізу. За допомогою системного підходу та методу абстрагування було визначено складники цифрового адміністрування прикордонних сервісів, сформульовано його визначення та окреслено характерні ознаки. Метод аналізу та синтезу використовувався при дослідженні сучасних механізмів цифровізації митних та інших прикордонних процедур, а порівняльно-правовий метод – при опрацюванні правових підходів до інтегрованого управління кордонами та функціонування цифрових систем транскордонної взаємодії.

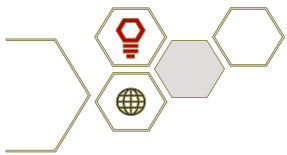
Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова трансформація, або перетворення звичних аналогових механізмів, процедур і процесів на автоматизовані форми взаємодії та управління є одним із ключових напрямів модернізації сучасних суспільних та управлінських процесів. Первісно розроблені технічними науками алгоритми цифрової обробки сигналів та інших фізичних процесів надали широкого інструментарію для державних сервісних, контрольних, спостережних та інших формальностей і зумовили поступове впровадження автоматизованих механізмів схвалення управлінських рішень. У результаті повсякденні рутинні ручні процеси реєстрації та оформлення листів, довідок, дозволів, звітів та інших документів зараз замінені електронною обробкою інформації та е-документообігом, автоматизованим обміном даними та цифровими механізмами перевірки інформації з багатьох реєстрів. Нещодавно такі процеси тривали місяцями, а зараз займають лічені хвилини. Цифровізація підвищує також надійність та достовірність підписання документів: паролі та час накладення

кваліфікованих цифрових підписів фіксуються, а підробки і зловживання датами унеможливлюються. Такий спосіб взаємодії фізичних та юридичних осіб з державою та органами місцевого самоврядування поступово формує нову модель публічного адміністрування, базовану на принципах «доброго урядування», оперативності та мінімізації безпосереднього контакту між учасниками адміністративних процедур. Цифровізація управлінських процесів сприяє також підвищенню ефективності міжвідомчої взаємодії, спрощенню доступу до адміністративних послуг та реєстрів, оптимізації контролю та скороченню часових і фінансових витрат як для держави, так і для зацікавлених у відповідних формальностях осіб.

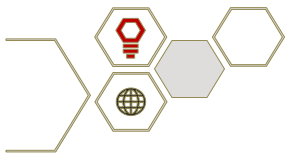
Сучасне прикордонне адміністрування будується державами та їх об'єднаннями на основі концепції інтегрованого управління кордонами. Сутність останньої полягає у національній та міжнародній координації та співпраці між усіма уповноваженими органами, залученими до забезпечення безпеки кордонів та сприяння торгівлі, з метою встановлення ефективного, результативного та скоординованого управління для досягнення мети відкритого, але добре контрольованого і безпечного кордону держави [13]. На ефективність її реалізації безпосередньо впливають швидкість обробки інформації, достовірність облікових даних та узгодженість дій, які забезпечуються використанням інноваційних ІКТ.

Нова Технічна та операційна стратегія Європейського інтегрованого управління кордонами на 2023–2027 роки «Посилена Європейська прикордонна та берегова охорона, побудована на довірі, для захисту та об'єднання Європи» [14] передбачає формування комплексної системи координації діяльності прикордонних, митних, правоохоронних та інших уповноважених органів саме на основі інтегрованого планування, автоматизованого обміну інформацією, управління ризиками та широкого використання сучасних цифрових технологій. Особлива увага у документі приділяється забезпеченню сумісності інформаційних систем, розвитку

цифрової інфраструктури, стандартизації та інтероперабельності цифрових платформ, а також створенню механізмів оперативного моніторингу та оцінки ефективності управлінських процесів. Окремо наголошується на необхідності впровадження інноваційних технологічних рішень, автоматизованих сервісів та систем підтримки ухвалення управлінських рішень, здатних забезпечити належний рівень ситуаційної обізнаності та ефективного реагування на ризики та загрози у сфері прикордонного адміністрування. На відміну від попередньої Стратегії 2019 р. [15], що означила базові принципи цифровізації, цей документ суттєво посилює увагу до конкретних механізмів та планів її реалізації, індикаторів, управлінських рішень, моніторингу та оцінки, синхронізації інформаційних систем, автоматизованого управління ризиками та інтегрованого міжвідомчого обміну даними. У новій Стратегії прикордонне адміністрування розглядається не лише як механізм забезпечення безпеки, але й як складник цифрової логістичної екосистеми, інструмент підтримки мобільності, міжнародної торгівлі та стійкості логістичних ланцюгів.

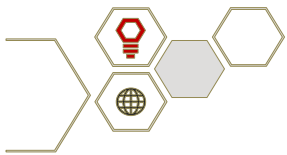
В Україні Стратегію інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року було схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України у 2019 р. [16] та практично кожна з передбачених нею стратегічних цілей і відповідні КРІ містить згадку про технічне переоснащення новітніми зразками техніки та прискорення прикордонних формальностей за допомогою ІКТ. План заходів на 2023-2025 роки щодо реалізації цієї Стратегії [17], також переважно зосереджений саме на технічному складнику функціонування прикордонних сервісів, контрольних та координаційних заходів, зокрема розвитку міжвідомчого ІТ-обміну інформацією, інтегрованих інформаційно-комунікаційних систем, автоматизованого аналізу ризиків, електронного обміну даними, біометричної верифікації та доступу до інформаційних ресурсів. Зважаючи на завершення строку дії зазначених документів, у грудні 2025 р. було повідомлено про розроблення за підтримки європейських партнерів нової Стратегії інтегрованого управління державним кордоном та

Плану дій на 2026–2028 роки [18], проте станом на травень 2026 р. офіційної інформації про їх затвердження та набрання чинності оприлюднено не було.

У рамках розвитку правового та технічного складників міжінституційної взаємодії на кордоні і для запобігання порушенням режиму його перетину в Україні на початку 2025 року було затверджено Положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-комунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон (систему «Аркан») [19]. Її призначено для обробки інформації в інтересах національної безпеки, економічного добробуту, здійснення своєчасного обміну інформацією між уповноваженими суб'єктами під час реалізації ними державної політики у сфері охорони державного кордону, міграції, запобігання правопорушенням, захисту прав і свобод людини та для виконання інших повноважень, визначених законодавством. Вона фактично працює як «спільна база даних і моніторингова система», що допомагає перевіряти інформацію про перетин кордону та виявляти ризики або порушення. Водночас, розглядаючи питання про міжінституційну взаємодію та поєднання зусиль різних державних органів у протидії порушенням режиму перетину кордонів, необхідно відзначити, що окремим напрямом цифрового розвитку може стати використання технологій штучного інтелекту, автоматизованого аналізу ризиків та прогнозної аналітики для виявлення потенційних порушень, оцінки транскордонних потоків та підтримки управлінських рішень [20; 21].

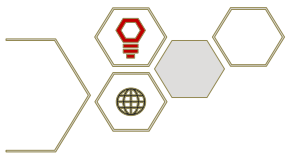
Результатом успішної діджиталізації прикордонних сервісів в Україні став також інноваційний проєкт «ЄЧерга», якому наприкінці 2025 року сповнилося 3 роки. Ця державна цифрова система, яка забезпечує онлайн-реєстрацію транспортних засобів для перетину кордону та керування чергою у пунктах пропуску. Вона замінює фізичні черги на впорядкований електронний запис, дозволяє планувати час перетину та зменшує затримки на кордоні. Система охоплює вантажні перевезення та автобуси, а також

поступово розширюється для забезпечення прозорості, прогнозованості та автоматизації процесу перетину кордону [22]. Цьому сприятиме також прогнозоване застосування спільного контролю та принципу “єдиної зупинки” для скорочення часу перетину державного кордону України через законодавче врегулювання порядку права виконання окремих митних формальностей представниками Державної прикордонної служби та окремих процедур прикордонного контролю представниками Державної митної служби. Проте відповідно до індикаторів Плану заходів на 2023-2025 роки щодо реалізації Стратегії інтегрованого управління кордонами цей аспект взаємодії поки не реалізовано, але відповідний законопроект подано до Верховної Ради України.

Окремим напрямом розвитку цифрового адміністрування прикордонних сервісів є автоматизація обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та пов’язаних із ним фіскальних процедур. Сучасні ІКТ та системи забезпечують автоматизовану перевірку митних декларацій, контроль митної вартості, нарахування митних платежів та використання цифрових механізмів управління ризиками. Особливого значення у цьому контексті набуває функціонування Нової комп’ютеризованої транзитної системи (NCTS), яка забезпечує електронний супровід транзитних переміщень товарів, автоматизований обмін митною інформацією між країнами та контроль митних гарантій у режимі реального часу [23].

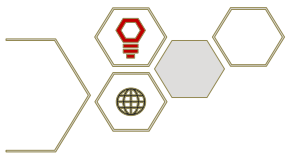
Очікується, що впровадження цих та інших інтегрованих систем сприятиме не лише спрощенню митних процедур, але й підвищенню ефективності податкового адміністрування, виявленню схем заниження митної вартості товарів, боротьбі з контрафактною продукцією та посиленню контролю за транскордонною електронною торгівлею. Крім того, сучасні цифрові системи митного адміністрування поступово переходять від переважно декларативної моделі контролю до безперервного моніторингу логістичних ланцюгів і аналізу поведінкових та операційних ризиків. У межах такого підходу цифрові платформи забезпечують накопичення та аналітичне

опрацювання значних масивів даних щодо переміщення товарів, маршрутів транспортування, митної вартості та історії зовнішньоекономічних операцій, що дозволяє формувати більш ефективні механізми митного контролю та будувати нові механізми взаємодії із зацікавленими суб'єктами [24].

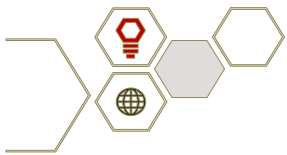
Для оптимізації портових формальностей в Україні запроваджено цифрову платформу для автоматизації логістичних процесів у морських портах, створену ДП «Адміністрація морських портів України» – “DocPort”. Вона працює як система електронного документообігу між усіма учасниками портової діяльності: адміністраціями портів, перевізниками, експедиторами, митними та іншими державними органами. Завдяки цьому дані вводяться один раз і одразу доступні всім сторонам, що зменшує дублювання документів і прискорює обробку вантажів та суден. Окрім цього, “DocPort” охоплює модулі управління чергами транспорту та електронного оформлення перепусток, а також інтегрується з державними системами, зокрема митницею [25] та прикордонною службою [11]. Це дозволяє автоматизувати обмін інформацією про вантажі та транспорт у режимі реального часу, скорочуючи час простою та підвищуючи прозорість операцій у портах [26]. Розвиток таких цифрових платформ пов'язується із реалізацією концепції «розумних портів», у межах якої ІКТ, автоматизований обмін даними, цифрові системи моніторингу, аналітики та цифрових двійників (digital twins) використовуються для комплексного управління портовою інфраструктурою, логістикою та безпековими процесами та прогнозуванням навантаження на транспортні комунікації.

Фактично ця платформа поступово набуває ознак національного «морського єдиного вікна», вимоги щодо функціонування якого з 1 січня 2024 р. містяться у поправках до Конвенції про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 року [27] (далі – FAL Convention). При цьому, як відзначають спеціалісти галузі, необхідним є подолання низки проблем, пов'язаних з взаємодією різних електронних систем обміну інформацією, що

функціонують у портах [10]. Це стосується, зокрема, недостатньої інтеграції з Port Community Systems та іншими портовими інформаційними платформами. Через відсутність єдиних стандартів обміну даними судноплавні компанії та агенти часто змушені дублювати інформацію у кількох системах одночасно, що суперечить принципу «одноразового подання» FAL Convention. Додаткові труднощі створюють різний рівень цифрової готовності портів, складність міжвідомчої координації та потреба у модернізації IT-інфраструктури для забезпечення повноцінної взаємодії між державними та комерційними системами. Такі проблеми є характерними не лише для України, а й для провідних європейських портів. Зокрема, у портах Роттердама та Гамбурга дослідники відзначають труднощі з обміном даними між різними цифровими платформами, необхідність дублювання інформації та складність координації між державними органами та приватними логістичними операторами. У дослідженнях підкреслюється, що навіть у цих високорозвинених портах повна сумісність між е-системами потребує значних інвестицій, стандартизації даних і перебудови бізнес-процесів [28; 29].

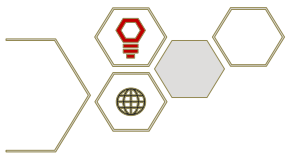
Функціонування в умовах правового режиму воєнного стану, значні безпекові ризики та підвищена увага до управління ризиками при перетині кордонів формують низку викликів для стабільності роботи цифровізованих сервісів. При цьому ІКТ не завжди здатні повністю нівелювати їх, а інколи можуть навіть ускладнювати окремі управлінські та контрольні процеси. До таких факторів ризику належать: забезпечення безперебійного енергопостачання, проведення профілактичних робіт та своєчасного оновлення програмного забезпечення без зайвих та непередбачуваних часових втрат (коли фактично оформлення на кордоні зупиняється або значно затримується), захист інформаційних систем від кібервтручання та несанкціонованого доступу, а також підтримання працездатності каналів міжвідомчого електронного обміну інформацією. Крім того, надмірна залежність від автоматизованих механізмів ухвалення рішень може

ускладнювати оперативне реагування на нестандартні ситуації, що особливо важливо в умовах воєнного стану та динамічної зміни безпекової обстановки на державному кордоні. У таких умовах особливого значення набуває забезпечення резервування цифрової інфраструктури, періодичного збереження копій баз даних, гнучкого поєднання автоматизованих і традиційних механізмів управління, а також належної координації між усіма суб'єктами інтегрованого управління кордонами.

Висновки. Сучасний розвиток міжнародної торгівлі та логістики супроводжуються активізацією використання цифрових механізмів адміністрування митних, прикордонних та портових процедур, податкового контролю та управління ризиками із урахуванням технологічних можливостей та організаційних ризиків. У межах поставленої мети дослідження вивчено сучасні правові, технічні та організаційні аспекти розвитку цифрового адміністрування прикордонних сервісів. Результати роботи підтверджують реалізацію поставлених завдань: охарактеризовано базові програмні документи розвитку інтегрованого управління кордонами на рівні ЄС та України, відзначено необхідність оновлення української Стратегії та Плану її виконання через завершення терміну попередніх документів. Розглянуто національну практику розвитку цифровізації прикордонних сервісів, окреслено перспективи їх модернізації, а також визначено ризики та виклики, пов'язані із перетином кордонів в умовах дії правового режиму воєнного стану.

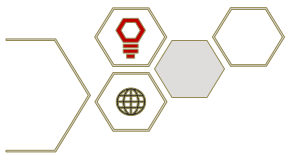
Під цифровим адмініструванням прикордонних сервісів пропонується розуміти систему організаційних, правових та інформаційно-комунікаційних механізмів управління, що базуються на автоматизованому обміні даними, електронному документообігу, цифрових платформах, аналітичних інструментах та інтегрованих інформаційних системах з метою спрощення процедур перетину кордону, управління ризиками, забезпечення безпеки та підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Його характерними ознаками є автоматизація процедур, електронна взаємодія між уповноваженими суб'єктами та учасниками ЗЕД, інтегрованість та сумісність цифрових платформ, використання систем аналізу ризиків, обробка даних у режимі реального часу, а також поступовий перехід до безперервного цифрового моніторингу логістичних процесів і транскордонних переміщень. Складниками – системи електронного документообігу та «єдиного вікна», цифрові механізми митного та прикордонного контролю, автоматизовані системи управління ризиками, інформаційно-аналітичні платформи, засоби цифрової ідентифікації та верифікації, системи електронного обліку та супроводу товарів, а також інтегровані цифрові рішення для функціонування морських портів, мультимодальної логістики та транскордонних транспортних комунікацій. Подальшого наукового опрацювання потребують питання захисту персональних даних при транскордонних переміщеннях, забезпечення сумісності українських прикордонних е-сервісів з європейськими та загальносвітовими, а також особливості реалізації в Україні триваючого реформування європейської митної системи у зв'язку зі значним зростанням обсягів електронної комерції та кількості стандартів ЄС, що підлягають перевірці на кордоні.

Список використаних джерел

1. Єдине вікно для міжнародної торгівлі. *Міністерство фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/uk/the_only_window_for_international_trade-472 (дата звернення: 18.04.2026 р.).
2. Кормич Б. А., Аверочкіна Т.В. Публічне адміністрування морського сектору: цифровізація, автоматизація та оновлення правового базису. *Право та державне управління*. 2024. № 1. С. 294-301. <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.1.41>
3. Аверочкіна Т.В., Коваль Н.О., Федотов О.П. Організаційно-правові аспекти діджиталізації галузевих управлінських сервісів в Україні. *Держава*

та регіони. Серія «Право». 2023. № 2(80). С. 138-142.
<https://doi.org/10.32840/1813-338X-2023.2.24>

4. Конвенція про процедуру спільного транзиту, 1987. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#Text (дата звернення: 27.04.2026 р.).

5. Initiative on the Safe Transportation of Grain and Foodstuffs from Ukrainian Ports, 2022.
https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/black_sea_grain_initiative_full_text.pdf
(дата звернення: 15.04.2026 р.).

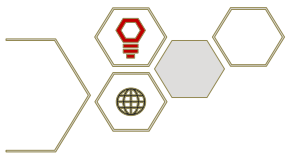
6. Охріменко О., Волкова О. Роль електронних митних систем у забезпеченні відкритості та ефективності транскордонних торгівельних операцій. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. № 1(9). С. 284–296.
<https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-9-284-296>

7. Anshul S., Kenvil F. Transforming UAE's Logistics through Artificial Intelligence: Case Studies and Insights. *SSRN*. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5401989>

8. Vasylykivskyi D., Abasov M. Digital information and analytical technologies in customs procedures as a factor in improving the efficiency of international logistics. *International Journal of Economics and Society*. 2025. Vol. 4. <https://doi.org/10.65026/7de99474>

9. Bosco C., Minora U., de Rigo D., Pingsdorf J., Cortinovis R. (2025). Supporting migration policies with forecasts: Illegal border crossings in Europe through a mixed approach. *arXiv*. URL: <https://arxiv.org/abs/2512.10633> (дата звернення: 19.04.2026).

10. Берестенко В. Довідка: електронний документообіг у морських пунктах пропуску України. *Facebook*. 20 жовтня 2025. URL: <https://drive.google.com/file/d/1KRQwBYljk5L1nyqJdlDCc6EzBejGGT-F/view?fbclid=IwY2xjawOA8YFleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFJcHdFT0o3N3dhTWZqb1Uxc3J0YwZhchBfaWQQMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHrvncp>

h_5S1gjF-wLf-

fKE34keHqiq93jgrGU3MUmlXWRPan_QWeQuiKoRBn_aem_981HNWdwun-1688x-yVQmQ (дата звернення: 11.04.2026 р.).

11. АМПУ і Державна прикордонна служба переходять на автоматичний обмін даними через DocPort. *АМПУ*. URL: <https://www.uspa.gov.ua/news/ampu-i-derzhavna-prykordonna-sluzhba-perehodyat-na-avtomatychnyj-obmin-danymy-cherez-docport> (дата звернення: 17.04.2026 р.).

12. Митниця та АМПУ об'єднують інформаційні системи: як DocPort змінить роботу в портах. *АМПУ*. URL: <https://www.uspa.gov.ua/news/mytnyच्या-ta-ampu-obyednuyut-informaczijni-systemy-yak-docport-zminyt-robotu-v-portah> (дата звернення: 18.04.2026 р.).

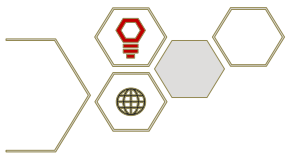
13. What is integrated border management? URL: <https://ibm.in.ua/en/what-is-integrated-border-management/> (дата звернення: 19.05.2026 р.)

14. Management Board Decision 30/2023 adopting the Technical and Operational Strategy for European Integrated Border Management 2023-2027 “A Strengthened European Border and Coast Guard Built on Trust, to Protect and Connect Europe”. URL: <https://prd.frontex.europa.eu/document/management-board-decision-30-2023-adopting-the-technical-and-operational-strategy-for-european-integrated-border-management-2023-2027/> (дата звернення: 19.04.2026 р.).

15. Technical and operational strategy for European integrated border management, 2019. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2819/76516> (дата звернення: 21.04.2026 р.).

16. Стратегія інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 687-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-2019-p#n13> (дата звернення: 21.04.2026 р.).

17. План заходів на 2023-2025 роки щодо реалізації Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року, затверджений

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1212-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-2023-p#Text> (дата звернення: 21.04.2026 р.).

18. First Donor Conference for Ukraine's IBM Strategy Held in Kyiv. *EUAM Ukraine*. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/news/first-donor-conference-for-ukraine-s-ibm-strategy-held-in-kyiv/> (дата звернення: 22.04.2026 р.).

19. Положення про інтегровану міжвідомчу інформаційно-комунікаційну систему щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2025 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/148-2025-p#Text> (дата звернення: 31.04.2026 р.).

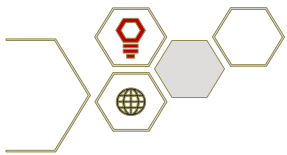
20. Vasilkov Z., Ristic V. Artificial Intelligence and EU Integrated Border Management. *Law - Theory and Practice*. 2025. Vol. 42(2). P. 36–48. <https://doi.org/10.5937/ptp2502036V>

21. Alonso Tomé S. The Application of Artificial Intelligence in the External Border Controls of the European Union: Regulation and Challenges. *Revista De Estudios Europeos*. 2024. No. 85. P. 588-619. <https://doi.org/10.24197/ree.85.2025.588-619>

22. Муравський А. Мінрозвитку розповіло про результати роботи цифрової системи «ЄЧерга». *Економічна правда*. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/minrozvitku-rozpovilo-pro-rezultati-roboti-cifrovoi-sistemi-yecherga-815382/> (дата звернення: 11.04.2026 р.).

23. Остапенко В.М., Гунько К.І. Функціонування NCTS в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15399002>

24. Vijayakumar S. Technology-centric and Data-Driven Customs Risk Management for Supply Chain Security. *World Customs Journal*. 2025. Vol. 19(1). P. 38–63. <https://doi.org/10.55596/001c.131745>

25. Прасад А. Митне оформлення у портах стане швидшим. Митниця та АМПУ об'єднують інформсистеми. *Forbes*. URL: <https://forbes.ua/news/mitne-oformlennya-u-portakh-stane-shvidshim-mitnitsya-ta-ampu-obednuyut-informsistemi-14052025-29752> (дата звернення: 21.04.2026 р.).

26. В порту Одеси запустили систему автоматизації логістики DocPort. *Пасажирський транспорт*. URL: <https://traffic.od.ua/news/fleet/1264471> (дата звернення: 21.04.2026 р.).

27. Convention on Facilitation of International Maritime Traffic (FAL). *International Maritime Organization*. URL: [https://www.imo.org/en/about/conventions/pages/convention-on-facilitation-of-international-maritime-traffic-\(fal\).aspx](https://www.imo.org/en/about/conventions/pages/convention-on-facilitation-of-international-maritime-traffic-(fal).aspx)

28. Nikghadam S., Molkenboer K.F., Tavasszy L. et al. Information sharing to mitigate delays in port: the case of the Port of Rotterdam. *Maritime Economics & Logistics*. 2023. Vol. 25. P. 576–601. <https://doi.org/10.1057/s41278-021-00203-9>

29. Brunila O. P., Kunnaala-Hyrkki V., Inkinen T. Hindrances in port digitalization? Identifying problems in adoption and implementation. *European Transport Research Review*. 2021. Vol. 13. 62. <https://doi.org/10.1186/s12544-021-00523-0>